

HISTORY OF THE WORLD (1799-1966) - II

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 100

Note : Candidates are required to attempt *one* question each from Sections A, B, C and D carrying 15 marks each and the entire Section E consisting of 10 short answer type questions carrying 3 marks each and a question on map carrying 10 marks.

Section : A

1. How did political condition of Punjab in 1790s prove helpful to Ranjit Singh's rise to power ? 15
2. Discuss Ranjit Singh's conquests of Lahore and Amritsar and examine the significance of these conquests. 15

Section : B

3. Give an account of the Anglo-Sikh relation from 1800-1809. 15
4. Examine the nature of state under Ranjit Singh. 15

Section : C

5. Trace the main causes of the first Anglo-Sikh War. 15
6. Critically examine the reforms introduced by the Board of Administration in the Punjab. 15

Section : D

7. Write an essay on the principle and achievements of the Arya Samaj. 15
8. Briefly describe the factors leading to the Partition of the Punjab in 1947. 15

Section : E

Part : A

9. Answer the following in 30-40 words each :
  - (i) Shah Zaman
  - (ii) Battle of Jamraud
  - (iii) Tripartite Treaty
  - (iv) Faqir-Aziz-ud-din
  - (v) General Bentura
  - (vi) British Policy of Enrichment of Lahore
  - (vii) Maharani Jindan
  - (viii) Nankana Tragedy
  - (ix) Baba Ram Singh
  - (x) Master Tara Singh10×3=30

Part : B

On the outline map of Punjab, show that battles of the First Anglo-Sikh War. Also add an explanatory

OR

note. On the outline map of Punjab, show the battles of the Second Anglo-Sikh War. Also add an explanatory note. 6+4=10

For Blind Students only in Lieu of Map

Answer any *two* of the following in 50-60 words each :

- (i) City of Amritsar
  - (ii) Ghorcharas
  - (iii) Treaty of Bhyrowal.
  - (iv) Nankana Tragedy.
- 2×5=10

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ : ਪਰੀਖਿਆਰਥੀ ਸੈਕਸ਼ਨ ਓ. ਅ. ਏ ਅਤੇ ਸ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਫਰਨ. ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 15 ਅੰਕ ਹਨ। ਸੈਕਸ਼ਨ ਹ ਦੇ ਸਾਰੇ

10 ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 3 ਅੰਕ ਹਨ। 10 ਅੰਕ ਨਕਸ਼ੇ ਦੇ ਹਨ।

- ਸੈਕਸ਼ਨ : ਓ
1. ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਵਿਚ 1790ਵੇਂ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਹਾਲਾਤ ਨੇ ਕਿਵੇਂ ਮਦਦ ਕੀਤੀ? 15
  2. ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਲਾਹੌਰ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀਆਂ ਜਿਤਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਿਤਾਂ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰੋ। 15
- ਸੈਕਸ਼ਨ : ਅ
3. 1800-1809 ਦੌਰਾਨ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਿੱਖ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਹਾਲ ਲਿਖੋ। 15
  4. ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਦੇ ਸਰੂਪ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰੋ। 15
- ਸੈਕਸ਼ਨ : ਏ
5. ਪਹਿਲੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਿੱਖ ਯੁੱਧ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 15
  6. ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬੋਰਡ ਆਫ਼ ਐਡਮਿਨਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰੋ। 15
- ਸੈਕਸ਼ਨ : ਸ
7. ਆਰੀਆ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਉੱਤੇ ਲੇਖ ਲਿਖੋ। 15
  8. 1947 ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 15
- ਸੈਕਸ਼ਨ : ਹ
- ਭਾਗ : ਓ
9. ਨਿਮਨ ਦਾ ਉੱਤਰ 30-40 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖੋ।

(i) ਸ਼ਾਹ ਜ਼ਮਾਨ	(ii) ਜਮਰੌਦ ਦੀ ਲੜਾਈ	
(iii) ਤਿੱਖੀ ਸੰਧੀ	(iv) ਫਕੀਰ ਅਜੀਜ਼-ਉਦ-ਦੀਨ	
(v) ਜਰਨੈਲ ਫ਼ੈਨਤਰਾ	(vi) ਲਾਹੌਰ ਦੀ ਘੇਰਾਬੰਦੀ ਦੀ ਬਰਤਾਨਵੀ ਨੀਤੀ।	
(vii) ਮਹਾਰਾਜੀ ਜ਼ਿੰਦਾਂ	(viii) ਸਾਕਾ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ	
(ix) ਬਾਬਾ ਰਾਮ ਸਿੰਘ	(x) ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ।	10×3=30
- ਭਾਗ : ਅ
- ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਉੱਤੇ ਪਹਿਲੇ ਅੰਗਰੇਜ਼-ਸਿੱਖ ਯੁੱਧ ਦੀਆਂ ਲੜਾਈਆਂ ਦਿਖਾਓ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਦਾ ਨੋਟ ਵੀ ਲਿਖੋ। ਜਾਂ
 ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਉੱਤੇ ਦੂਜੇ ਅੰਗਰੇਜ਼-ਸਿੱਖ ਯੁੱਧ ਦੀਆਂ ਲੜਾਈਆਂ ਬਣਾਓ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਨੋਟ ਵੀ ਲਿਖੋ। 6+4=10
 ਨਕਸ਼ੇ ਦੀ ਥਾਂ ਨੇਤਰਹੀਨਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ
- ਨਿਮਨ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੋ ਦਾ ਉੱਤਰ 50-60 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਦਿਓ :
(i) ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸ਼ਹਿਰ	(ii) ਘੋੜਚੜੇ	
(iii) ਭਰੋਵਾਲ ਦੀ ਸੰਧੀ	(iv) ਸਾਕਾ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ।	2×5=10